Z AKCIJE »ŠOLARJI V CESTNEM PROMETU«

Tudi cesta terja znanje

Bilo je natanko tako kot na kakem zaključnem šolske izletu: Kolona avtobusov z gručami veselih radoživih otrok, smeh, otroška radovednost, šegavost, strogi obrazi učiteljev, ki skrbno bedijo, da je v avtobusu vse tako, kot je treba.

Toda to pot se otroški vrišč ne okrona z običajnim ciljem izleta, kako izletniško točko ali turistično zanimivostjo, pač pa je vse skupaj strnjeno zgolj na poučno spoznavanje prometnih vozlišč – prometne varnosti in vzgoje, ki jim bo še kako prav prišla v njihovem življenju. Za to je že štirinajstič po vrsti poskrbel občinski Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki bi rad po tej poti seznanil otroke, ki žive zunaj mesta, s prometnim vrvežem, na katerega bodo kmalu naleteli.

V avtobusu šoferja **Meda** je bilo še posebej živahno. Otroci so se prav hitro »ujeli« z vodnikom (miličnikom) **Dušanom,** ki je z mikrofonom v roki tolmačil otrokom o prometnih predpisih in varnosti, in marsikdo je bil pri odgovorih na njegova vprašanja najbrž precej glasnejši, kot je v šoli. »Ja, to pa že poznamo,« se je tu pa tam izprsil tudi mali **Janezek,** ki je veljal za najživahnejšega v avtobusu.

Nič manj veselo ni bilo tudi v dvonadstropnem avtobusu šoferja **Veselina.** Tudi tu so otroci skrbno poslušali miličnika **Slavka Zupančiča,** pri čemer so spredaj, tik za šoferjem, skrbeli za red tudi učitelji.

»Prav vesel sem te vožnje,« je bil ves živahen mali **Štefan Rožnik** iz Horjula, ko sem pobaral otroke za nekaj besed za Našo komuno, »saj se še nikoli poprej nisem peljal s takšnim avtobusom. No, tudi sam že vozim in sicer kolo, motor, pa tudi traktor, če je treba.« Učenec **Vinko Bastarda** iz iste šole pa je videl v izletu bolj vzgojno plat: »Zdaj vem, da nismo kar takoj zreli za na moped in da vsaka cesta ni šala, saj na primer ta, po kateri se zdajle peljemo, kot smo pravkar slišali, terja vsaj po eno smrtno žrtev na teden.«

Podobno skrben, le da seveda povsem iz drugega zornega kota, je bil tudi vodeči miličnik: »Ogromno je prečkanj po cesti, kjer ni prehodov, in neredko se zgodi, da voznik, ki ne more pravočasno zaustaviti, povozi kar več pešcev hkrati... Prav zato podpiram to akcijo. Če preprečimo s tem eno samo nesrečo, bomo lahko veseli.«

Razredničarka **Vladka Burja** iz OS Horjul pa je dodala: »Opažam, da se učenci želijo seznaniti s prometom v Ljubljani, saj se dobro zavedajo, da se bodo že drugo leto sami vključili v promet kot pešci.«

Letošnje akcije »Šolarji v cestnem prometu« se je po bežni oceni udeležilo 1506 udeležencev iz štirih podeželskih šol s podružnicami: iz Velikih Lašč, Horjula, Škofljice in Polhovega Gradca. »Vsekakor gre velika zasluga za njen uspeh Združenju šoferjev in avtomehanikov in Kompasu Hertz R.nt a Caru,« je ocenila ob koncu celotno preizkušnjo **Helga Kuclar,** predsednica občinskega Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. »K njeni uspešni izvedbi pa so vsekakor veliko prispevali tudi uslužbenci UNZ, ki so strokovno vodili šolarje, kot tudi Tisk–Simotisk (ki je v pičlih treh dneh naredil plakate) in učitelji na naših šolah, ki so otroke predhodno ustrezno pripravili za to akcijo in ki bodo te njihove izkušnje s pridom uporabili tudi pri naslednjih urah (otroci bodo pisali še spise in risali na to temo). Pri izbiri udeleženih šol pa smo imeli en sam kriterij: da so čimbolj oddaljene od mesta odnosno mestnega prometnega vrveža. Škoda je le, ker nismo mogli zajeti vseh.«

BRANKO VRHOVEC

Naši plesalci so nastopili

Najbrž ni ravno pogosto, da bi si človek lahko ogledal naše najboljše mlade plesalce na enem samem mestu in praktično v enem samem trenutku. Prav to se je ponudilo v četrtek, 14. januarja mlademu občinstvu v Zavodu za slepo in slabovidno mladino na Jamovi, kjer so z izbranimi plesi nastopile plesne skupine naših škudov, ki so se odlično odrezale tudi na občinskem srečanju.

Vsekakor je prireditev, vsaj njen programsko najtrdnejši del, solidno zastavila plesna skupina Škud Neže Pivk iz Horjula z modernim ritmičnim plesom »Zemlja pleše«, v zanimivi in spretno povezani nanizanki pa so ji sledili še »Ples stonoge« Škuda Ljubo Šercer z Iga, poskočni in živahni »Rock and Roll« Škuda Adamiča z Dobrove, domiselni »Gumi Twist« Kuda z Barja in apokaliptična »Katastrofa« Škuda Dolomitski odred iz Preserja.

Koliko je mogoče govoriti o plesni spretnosti, vsaj v njeni najelementarnejši obliki, je med vsemi morda še največ priznanja zaslužil duo Nataša Potočnik in Mojca Mladenovič z Dobrove s pravim pravcatim kavbojskim plesom, pa nemara še deklice z Barja s svojim domiselnim in že dobro preizkušenim »Gumi Twistom«, da ne govorimo o dekletih iz Preserja, ki so v svojih črnih oprijetih dresih in z rdečimi vrtnicami v rokah ob glasbi Laibacha v pravem simfo-rockovskem stilu (na sceni so se prikazali tudi »statisti« v plinskih maskah) uprizorila ekološko katastrofo, ki nas čaka, če bomo še naprej tako brezbrižni do našega okolja. Prireditev pa so z vmesnimi nastopi slednjič popestrili tudi otroci-umetniki iz samega zavoda in sicer z igranjem na različne instrumente ter plesom. Selektorici plesnih skupin za prireditev sta bili Gordana Schmit-Miškov in Neja Kos.

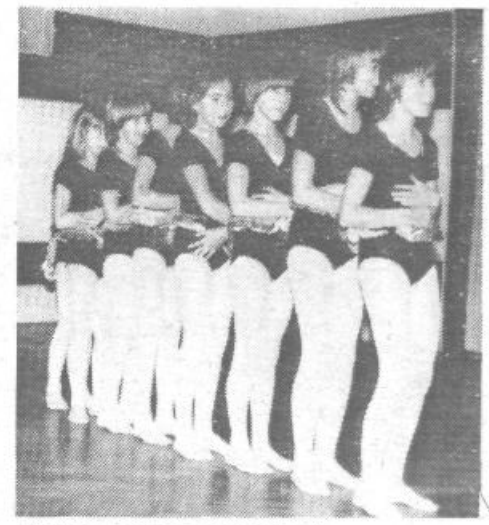

Nastop ene izmed plesnih skupin

B. VRHOVEC

Z RAZŠIRJENE SEJE ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV V DOMU STAREJŠIH OBČANOV NA KOLEZIJI

Več, ko bo organiziranih upokojencev, večji bo kos kruha

Če neka občina premore kar 10.900 upokojencev, a je od tega le 4.900 organiziranih, pomeni da v njenih društvih upokojencev nekaj ne more biti v redu.

To je bila tudi ena osrednjih ugotovitev na zadnji razširjeni seji Zveze DU Ljubljana Vič-Rudnik 17. decembra lani, ki so jo to pot pripravili v Domu ostarelih občanov na Koleziji.

Društva bi se morala, kot so ugotovili, kar najbolj potruditi, da bi v svoje vrste sprejela čimveč novih članov, kajti le tako bi se povečala pogača, ki jim jo režejo za njihove aktivnosti. »Več članov ko boste pridobili«, je dejal predsednik zveze DU **Alojz Zorčič,** »večji bo vaš kos kruha«. Nič kaj rožnati dnevi pa se po besedah predsednika Zveze DU ne obetajo tudi pri sredstvih za rekreacijo, saj bo tudi letos na voljo le toliko sredstev, kot lani.

Delež, ki ga odmerjajo društvom upokojencev, je v resnici preskromen. Kakor da bi bila ta kriva za vse krize in tegobe, ki nas pestijo. Dejansko pa so prav upokojenci nosilci večine aktivnosti v naših krajih. »Kdo še dela danes v krajevni skupnosti?« je odločno vprašal Alojz Zorčič, »mi upokojenci! Le kdo drug!«

Udeleženci razširjene seje so se prav tako zedinili, da bo treba v letošnjem letu dvigniti članarino (na 1000 dinarjev) in kar najbolj poenotiti pravilnik.

V drugem, sklepnem delu seje pa so potem podelili priznanja najzaslužnejšim društvom in članom ter posebno zimsko pomoč (v višini 8000 din) 17 upokojencem, ki so jih predlagala društva. Za ta priznanja je bil že skrajni čas, saj nekatera društva marljivo delujejo že po trideset in več let, ne da bi kdajkoli kaj prejela. Prav zato so sklenili, da jih poslej podeljujejo vsako leto.

Upokojencem so prvič podelili tudi priznanja

Priznanja (z obrazložitvijo tajnika Zveze DU **Zvoneta Grčarja)** so prejeli: DU Dobrova, DU Ig, DU Rudnik, DU Preserje, DU Škofljica, DU Velike Lašče, DU Vič, DU Brezovica, ženski pevski zbor Velike Lašče, Marta Bogataj, Pavla Bučar, Anton Drglin, Stane Kening, Jože Kastelic, Milena Leskovic, Karel Ličen, Alojzija Milovanovič, Slavko Benedik, Petelin Milena, Pavla Petrovčič, Slavka Lenič, Bernard Tominc, Ivan Abram, Josipina Jankole, Jože Gruden, Tončka Grant, Marija Žigon, Marija Pergar, Rudi Oven, Milica France, Marija Paternost, Janez Kraševec, Zlatko Močnik, Franci Topolšek, Cita Primar, Josipina Žlajpoh, Viktor Belič, Jože Žumer, Janez Žagar, Lojze Korošec in Marjan Krofljič.

Alkoholik v združenem delu

Klub samoupravljalcev pri OS ZS Ljubljana Vič-Rudnik je organiziral strokovni seminar na temo »Alkoholik v združenem delu«. Alkoholizem sta kot problem sedanjega časa z vidika medicine dela predstavila doc. dr. Anton Prijatelj, s pravne regulative pa mag. Ivan Žužek.

Uživanje alkohola je postala splošna slovenska navada, saj obiskovalcem v hiši vedno ponudimo alkohol. Z alkholom je povezano skoraj vsako terensko delo, kjer delavci najdejo najrazličnejše izgovore za uživanje alkoholnih pijač, od tega, da jim alkohol daje moč, da pijejo zato, ker jih zebe, so žejni, ali pa celo zato, ker pijejo drugi in je alkohol zdravilo, ali celo nadomestek za hrano.

Alkohol se je tako udomačil med ljudmi, da nekaterih alkoholnih pijač že ne štejemo med alkohol (pivo). Alkoholiki so v družbi sprejeti kot dobrovoljčki ali pa kot zaničevanci, ki ne znajo spiti z »glavo«.

Družba in okolje tolerirata alkoholike, z vzroki za prekomerno uživanje alkohola pa se premalo ukvarjamo. V združenem delu analiz o poškodbah pri delu zaradi alkohola nimajo. Nekateri podatki pa so pokazali, da alkoholiki niso na bolniški vse dotlej, dokler svojo bolezen – alkoholizem – lahko še skrijejo.

Kasneje bolniške največkrat nastopijo v ponedeljek, ko alkoholiki zdravijo mačka ter kasneje, ko nastopi pekoča bolečina in se povečajo jetra ter okvari srce.

Pomemben vpliv na ozdravitev alkoholika ima njegova družina. Veliko kroničnih alkohlikov je samskih in ti pravijo, da so začeli piti zato, ker so ostali sami. Lahko pa bi se vprašali obratno, ali niso ostali sami zato, ker pijejo?

Družina alkoholika navadno skriva alkoholizem in se izolira od ostalih ljudi, se dezorganizira, razpade in kasneje ponovno združi. V družinah, kjer je doma alkohol se navadno vrstijo pretepi, pomanjkanja, najhujše posledice pa seveda trpijo otroci.

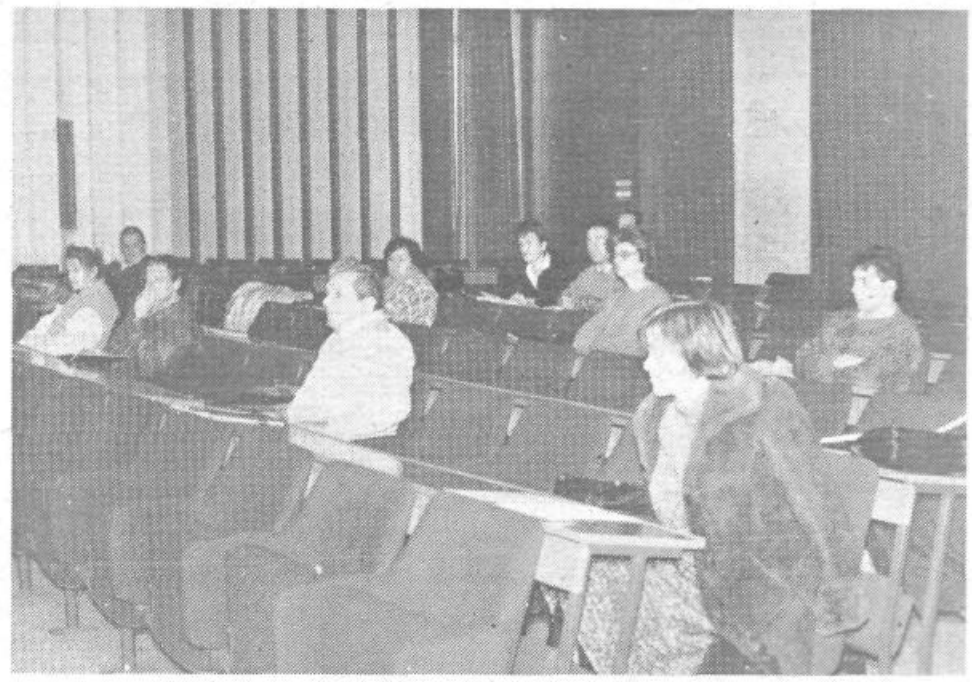

Seminarja o alkoholizmu se je udeležilo okoli trideset predstavnikov ZS iz združenega dela, po čemer bi se dalo sklepati, da alkoholizem ne predstavlja večjega problema v naših delovnih organizacijah. Podobno se je pokazalo tudi pri obravnavi skupščinskega gradiva na to temo, ko je veliko število organizacij odgovorilo, da tega problema nimajo.

Alkoholik se težko sam odloči za zdravljenje. Nanj mora biti izvršen določen pritisk s strani delovne organizacije ali pa družine.

V delovnih organiazcijah alkohlizma toliko časa ne jemljejo kot problem, dokler so z njim zasvojeni tudi vodilni delavci, ki nosijo večji del odgovornosti za to, da se alkohol povezuje z delom.

Pri sprejemu delavcev bi morali paziti, da niso alkoholiki, kontrolirati pa bi morali bolniške staleže in dosledno izvajati represijske ukrepe.

Če bi dosledno izvajali disciplinsko odgovornost, bi praktično lahko izločili alkohol iz delovne organiazcije. Prepoved uživanja alkohola sama po sebi ne učinkuje, zato je potrebno voditi tako preventivno akcijo, ki bi alkoholizem zatrla že v kali.

D. E.

Iz velikih dni boja za naše življenje

Ogenj avgustovskega dne

Bilo je jeseni avgusta 1944. Boji in hajke so bili pogosti, zato smo aktivisti okrajnega LO Barje velikokrat menjali taborišče. Tokrat smo se usidrali nad »staro žago«, oziroma natančneje rečeno tik pod Mokrcem, pod »staro bajto«. Imeli smo dober razgled proti Zapotoku, Golem, Škrilju in še kam drugam. Med Turjakom in Pijavo Gorico je že več dni vodila boje XVIII. divizija in se v noči 28. avgusta utaborila v taborišču nad Golem, v smeri proti »stari žagi«. Vezo z divizijo smo dobili že naslednje jutro, prav tako je bil predsednik gospodarske komisije Primc-Jokič takoj dodeljen k intendantu divizije, da uredita vse glede nabave živeža. Že ob desetih dopoldan so se iz treh strani vrnile patrulje, ugotovile niso nič novega. Na pot so krenili tudi referent okraja NZ Tone Šušteršič, kurirja Jaka Podlipec in Tone Kumše. V bivaku je ostala Pavla Centa, zadolžena je bila za dežurstvo, poleg nje pa še Angela in Alojzija Mazi, Angela Tancek in Francka Grebenc. Svojo zadolžitev je imela tudi Vanda Škodnik. Opisati je morala okrajno akcijo – reševanje zavezniških pilotov, katerih bombnik je strmoglavil nad našim taboriščem. Skojevca Jože Rupert in Pavla Čampa sta jo imenovala kar »rajonska novinarka«.

Sam sem sedel za smrekovim štorom, na katerem sem imel pisalni stroj in pisal poročilo za okrožje LO. Ura je bila približno deset dopoldan, ko smo zaslišali pokanje bomb, rafale iz avtomatov, vse pa je prihajalo iz smeri, kjer se je nahajala naša okrajna tehnika.

Pet se nas je zapodilo v smeri streljanja. Ustavili smo se na robu gozda, imenovanem »sive doline«. Tu smo imeli dobro prikrit težki italijanski mitraljez. Plazil sem se po trebuhu in vlekel mitraljez za seboj. Na desni mi je sledil Lojze Brancelj z zbrojevko, na levi Hribar z italijansko bredo. Hrbet sta mi varovala skojevca Jože Rupert in Pavel Čampa, kasneje pa se jima je pridružil še Frenk Škraba. Tako pripravljeni smo čakali približno pol ure, ko smo zagledali v vasi Škrilje, kako so ob njivi prihajali domobranci. Šli so v koloni in precej razmaknjeni. Čakali smo, da se je prikazal zadnji domobranec, naštel sem jih dvaindevetdeset. Udarili smo vsi hkrati in kmalu so domobranci tri svoje vlekli v grmovje. Poskrili so se tudi ostali. Bil je to jurišni bataljon Vika Rupnika, ki je prišel iz smeri Iga in pod Škriljem napadel okrajno tehniko. Od tu smo torej slišali streljanje. Takrat je padel tudi H. Šolar iz Ljubljane.

Vrnili smo se nazaj v taborišče, od koder smo zopet zaslišali močno streljanje. Taborišče je bilo spremenjeno v pravi bojni položaj. Partizani XVIII. divizije in aktivisti so bili bitko z Nemci – domačimi hlapci, saj so nas hoteli na vsak način vreči z naših položajev pri »starih žagah« in proč od Kureščka. Poveljeval nam je Daki. Ko je bil boj proti večeru končan, je izrekel pohvalo tudi aktivistom Okrajnega ljudskega odbora Barje, meni pa je kasneje po kurirju poslal mnogo municije za štajer pištolo kopitko.

MATIJA ŠKRABA

Zbiramo podatke o »ukradenih otrocih!«

Delovna skupina v okviru Predsedstva republiške konference SZDL Slovenije je strokovna služba Republiškega komiteja za borce in vojaške invalide zadolžila, da v mesecu februarju tega leta pripravi posebno poročilo o položaju in problemih »ukradenih otrok« – se pravi otrok ustreljenih borcev, talcev in vseh umrlih v koncentracijskih taboriščih, ki so jih okupatorji odpeljali v posebna mladinska taborišča ali oddali v vzgojo in vzrejo nacističnim družinam.

Komite za družbene dejavnosti občine Ljubljana Vič-Rudnik naproša vse občane, ki razpolagajo s tovrstnimi podatki, da jih do **10. februarja** posredujejo na naslov **Komite za družbene dejavnosti občine Ljubljana Vič-Rudnik, Trg MDB 14 – tel. 210-311/29!**

Oh, ta nagajivi škrat

Zagodel nam jo je v novoletni številki in sicer v prispevku Francke Vrhovec iz Horjula z naslovom O delu upokojencev na strani 15. Skupno število članov horjulskega društva upokojencev je 203 in ne 103 kot je bilo pomotoma objavljeno. Dolžni smo opravičilo.

UREDNIŠTVO NAŠE KOMUNE